

KRZYSZTOF LORENZ

Poczta Polska SA

TELEPRACA A ŚRODOWISKO NATURALNE

Wprowadzenie

Telepraca, zwana też inaczej pracą zdalną lub pracą na odległość, jest taką formą organizacyjną pracy, w której pracownik świadczy pracę poza siedzibą przedsiębiorstwa. Musi jednak być w kontakcie z przełożonymi, podwładnymi oraz współpracownikami za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, na przykład mając dostęp do sieci firmowej za pośrednictwem Internetu¹.

Praca może być wykonywana regularnie poza zakładem pracy, z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o świadczeniu usług drogą elektroniczną (telepraca)². Telepracownikiem jest pracownik, który wykonuje pracę i przekazuje pracodawcy wyniki pracy, w szczególności za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej³.

1. Telepraca a środowisko naturalne

Główną zaletą telepracy jest to, że pracodawca dla pracowników zdalnych nie musi wybudować ani wynajmować parkingów, ani tym bardziej wykupy-

¹ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Telepraca>.

² Ustawa z dnia 24 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw, DzU 2007, nr 181, poz. 1288, art. 67, § 1.

³ Tamże, art. 67, § 2.

wać kart postojowych w większych miastach, co znacząco wpływa na obniżenie kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa⁴. Nie musi także martwić się o przygotowywanie miejsca na parkingi, a więc o wycinanie drzew czy zamianę łąk, pól czy ogródków na parkingi. O takim przedsiębiorcy można zatem powiedzieć, że jest proekologiczny. Umożliwienie zdalnej pracy pracownikom oznacza również zmniejszenie zużycia energii elektrycznej oraz mniejsze zanieczyszczenie środowiska naturalnego, które powstają, gdy część pracowników codziennie dojeżdża do pracy własnymi samochodami.

Inną ważną zaletą pracy na odległość jest możliwość zamieszkiwania pracownika poza wielkimi aglomeracjami, a nawet setki kilometrów od biura pracodawcy. Oprócz zmniejszonego zużycia paliwa oraz zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska naturalnego codziennym zaśmiecaniem atmosfery przez zachodzące podczas jazdy procesy spalania, pracownik ponosi mniejsze koszty bytowe. W mniejszych miejscowościach czy na wsiach większość artykułów codziennego użytku jest tańszych i, co również oznacza oszczędność w dłuższym horyzoncie czasowym, zdrowszych. Praca z dala od dużych aglomeracji, w których panuje ciągły szum samochodów, pośpiech, pozytywnie wpływa na zdrowie pracownika, a to, z kolei, przekłada się na jego motywację.

Zaletą pracy zdalnej są również elastyczne warunki pracy. Możliwość pracy w każdym miejscu i o każdej porze dnia i nocy. Wystarczy do tego laptop, stałe połączenie z Internetem (może być Internet mobilny) i specjalistyczne oprogramowanie, które pozwala na podłączenie się do sieci firmowej, bardzo często dostępnej tylko z poziomu komputerów podpiętych bezpośrednio do switchy firmowych⁵. Tworzenie takiego oprogramowania jest możliwe dzięki technologii VPN (Virtual Private Network). Umożliwia ona dostęp do sieci firmowej, na przykład w celu skonfigurowania usługi na serwerze, w każdej chwili. Nie jest konieczne wzywanie na przykład pracownika z urlopu. Pracownik włącza laptopa, podpiną się do lokalnej sieci intranetowej za pomocą Internetu, konfiguruje usługę i się rozłącza. Brak konieczności przyjazdu pracownika do siedziby firmy niesie ze sobą więc wiele korzyści. Pozwala zmniejszyć koszty zanieczyszczenia środowiska naturalnego, eliminuje całkowicie ewentualne koszty związane ze złamaniem przez pracownika przepisów drogowych (koszty mandatów poniosłaby

⁴ T. Telak, *E-biznes. Nowa gospodarka*, Wyd. OnePress Helion 2002.

⁵ T. Wiczorek, *E-biznes. Tom 1: Sieci komputerowe i technologie internetowe*, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej 2003.

firma) i koszty. Należy jednak stwierdzić, że telepracę mogą świadczyć osoby, które mają specjalistyczne wykształcenie oraz posiadając wysokie kwalifikacje.

Inną zaletą telepracy jest zmniejszenie zużycia energii elektrycznej. We własnym domu każdy dba o wyłączenie światła bądź komputera, kiedy nie są potrzebne. W firmie nikt o to nie dba – światło niekiedy świeci się całą noc, a komputery są niepotrzebnie włączone. Pracownicy nie ponoszą bezpośrednio kosztów zużycia energii elektrycznej, jak ma to miejsce w domach prywatnych, nie są więc zainteresowani jej oszczędzaniem.

2. Telepraca a korzyści dla pracodawcy

Telepraca wpływa na efektywność pracy i oszczędność czasu. Pracownicy nie muszą codziennie dojeżdżać ani do pracy, ani do domów, co często oznacza długotrwałe stanie w korkach i wynikające z tego frustrację i przemęczenie.

Kolejną zaletą stosowania pracy zdalnej jest zmniejszenie absencji pracownika z powodu choroby oraz zmniejszenie liczby spóźnień, na przykład z powodu opóźnienia tramwaju czy autobusu. Także pracodawca nie musi ponosić kosztów związanych z wypłatą wynagrodzenia w godzinach nadliczbowych. Pracownicy sami zarządzający własnym czasem pracy pracują lepiej, w ten sposób zwiększa się ich efektywność pracy⁶.

Inną zaletą przemawiającą za wprowadzaniem telepracy jest zmniejszenie kosztów pracodawcy na przygotowanie i utrzymanie stanowiska pracy dla danego pracownika. Są to bardzo często duże koszty, związane z przygotowaniem komputera, dostępem do sieci firmowej, z ponoszeniem opłat za pomieszczenia biurowe.

Telepraca eliminuje również problemy związane z indywidualnymi zachowaniami pracowników. Jak wiadomo, każdy z nas jest inny. Niektórym zatem może nie odpowiadać zachowanie innych osób. Przy telepracy każdy pracownik pracuje sam w indywidualnym miejscu. Nie powoduje to zdenerwowania innych pracowników, ani tym bardziej pracodawcy.

Kolejną zaletą telepracy jest to, że mogą ją świadczyć osoby, którym ciężko się poruszać – niepełnosprawne lub też, które nie mają samochodu. Również matki z dziećmi, kobiety na urloпах macierzyńskich czy wychowawczych.

⁶ J.M. Nilles, *Telepraca. Strategie kierowania wirtualną zalogą*, WNT, Warszawa 2003.

Mogą one pracować spokojnie we własnym domu, nie martwiąc się o dzieci. W wypadku telepracy również wiek pracowników nie jest istotny.

Dzięki telepracy pracownicy odczuwają większą satysfakcję, a także doświadczają mniejszego stresu. Dzieje się tak, ponieważ osoby, które pracują na odległość, mogą sobie ułożyć na ogół elastyczny harmonogram pracy. Są także bardziej świadome, że ponoszą odpowiedzialność za swoją pracę. Trzeba jednak stwierdzić, że mogą w tym systemie pracować osoby charakteryzujące się dużą samodyscypliną.

Telepraca pozwala na wykonywanie pracy w godzinach dostosowanych do trybu pracy i życia osób ją świadczących. Pracownicy mogą podejmować wiele kontaktów jednocześnie, co może pociągać za sobą możliwość uzyskiwania wyższych zarobków. Jest to możliwe między innymi przez technologie pozwalające na prowadzenie wideokonferencji między pracownikami, między pracownikami a pracodawcą czy między pracodawcami⁷. Praca zdalna umożliwia również zachowanie równowagi między życiem prywatnym pracownika a jego karierą zawodową.

3. Główne wady stosowania telepracy

Praca na odległość ma również swoje wady. Jedną z nich jest utrudniona kontrola nad telepracownikami⁸ oraz utrudnione zarządzanie pracą. Pracodawca nie ma praktycznie wpływu na warunki BHP i ppoż., w jakich pracuje jego pracownik. Pracownicy świadczący pracę w tym systemie słabiej identyfikują się również z firmą, między innymi przez brak codziennego kontaktu ze sobą i pracodawcą.

Obecnie nie ma przepisów, które regulowałyby pracę w systemie telepracy. Z tego też względu nie należy raczej oczekiwać, by znacząca część przedsiębiorstw w Polsce zdecydowała się na zastosowanie tego systemu. Wynika to między innymi z faktu, że – jak na razie – pracownik sam musi się zgodzić na świadczenie pracy na odległość, a pracodawca nie może go zmusić do takiej

⁷ T. Zasepa, *Internet i nowe technologie – ku społeczeństwu przyszłości*, Wyd. Edycja św. Pawła 2003.

⁸ M. Gibutowski, *Założenia koncepcyjne kontroli czasu zdalnej pracy*, materiały z konferencji: *Telepraca – szansą czy zagrożeniem na rynku pracy?*, V konferencja z cyklu: „Problemy Społeczeństwa Globalnej Informacji”, Szczecin, 5 czerwca 2002 r.

formy pracy, przy czym brak takiej zgody ze strony pracownika nie może być podstawą do zwolnienia go z pracy.

Inną wadą pracy zdalnej jest trudność w odseparowaniu pracy od spraw domowych przy świadczeniu tej pracy w miejscu zamieszkania pracownika, co może wydłużyć czas wykonywania zadań dla pracodawcy.

Telepraca nie może być świadczona we wszystkich zawodach. Najlepiej nadają się do wykonywania pracy na odległość informatycy i administratorzy sieci, pracownicy naukowcy, serwisanci, przedstawiciele handlowi, tłumacze, a także dziennikarze⁹.

Podsumowanie

Podsumowując, można stwierdzić, że praca na odległość ma więcej zalet niż wad. Można założyć, że w przyszłości ta forma świadczenia pracy stanie się bardziej popularna. Telepraca umożliwi ochronę środowiska naturalnego przez zmniejszenie emisji dwutlenku węgla i innych trucizn z rur wydechowych samochodów, zredukowanie wycinki drzew oraz mniejsze zapotrzebowanie na wykorzystanie pól i łąk pod budowę nowych parkingów. Dodatkową zaletą jest zmniejszenie zatłoczenia w publicznym transporcie i zmniejszenie zużycia energii elektrycznej w biurach.

Literatura

- Gibutowski M., *Założenia koncepcyjne kontroli czasu zdalnej pracy*, materiały z konferencji: *Telepraca – szansą czy zagrożeniem na rynku pracy?*, V konferencja z cyklu: „Problemy Społeczeństwa Globalnej Informacji”, Szczecin, 5 czerwca 2002 r.
<http://pl.wikipedia.org/wiki/Telepraca>.
- Nilles J.M., *Telepraca. Strategie kierowania wirtualną załogą*, WNT, Warszawa 2003.
- Telak T., *E-biznes. Nowa gospodarka*, Wyd. OnePress Helion, 2002.
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw, DzU 2007, nr 181, poz. 1288, art. 67 § 1 i 2.
- Wieczorek T., *E-biznes. Tom 1: Sieci komputerowe i technologie internetowe*, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej 2003.
- Zasępa T., *Internet i nowe technologie – ku społeczeństwu przyszłości*, Wyd. Edycja św. Pawła 2003.

⁹ J.M. Nilles, *Telepraca...*

TELEWORK AND THE ENVIRONMENT**Summary**

Telework, known as remote work or work at a distance, is this form of organizational work, in which the employee performs work outside the company. Telework is growing up and more and more workers take this kind of work in recent years. Contributes to saving the environment, including by reducing greenhouse gases to the atmosphere (eg. going to work every day), the reduction of electricity consumption in offices and public transport to reduce congestion. Also, the worker gets more free time, which does not need to spend on going to work, stuck in traffic or waiting for a bus or train. Therefore, it will be expected to increase the number of telecommuters in the future.

Translated by Krzysztof Lorenz